



klapstoel

**Maria Goos (1956)** is schrijver van televisieseries, toneelstukken en films. Volgende week gaat haar toneelstuk *Familie* (2000) in reprise in de Stadsschouwburg.

LUKST EVA HOEKE  
foto's HARMEN DE JONG

## Breda

"Tja, ik ben er al zo lang weg. Bovendien heb ik al zo vaak verteld dat ik het nakomertje was in een gezin met drie kinderen, dat mijn broer en mijn zus in hetzelfde jaar trouwden, dat mijn moeder weduwe werd en wij dus ineens met z'n tweetjes overbleven... Dat geloof ik verder wel."

"De puberteit in de jaren zeventig was best heftig. Er is ongelooflijk veel fout gegaan met drugs. Het stond voor een nieuw soort leven, voor anti-burgerlijk, maar er zijn een hoop mensen door gesneuveld. Ik schuurde daar zo'n beetje tegenaan. Ik ging naar Provadya, hét hippiehonk van Breda, maar ik was vooral toeschouwer. Mijn instinct zei: niet doen. Daar ben ik nog dankbaar voor."

## Toneel

"Van huis uit kreeg ik niets mee van cultuur – mijn vader was hoefsmid, mijn moeder huisvrouw, en arbeiders gingen niet naar de film – dus werkte ik in een tweedehandskledingwinkel. Maar omdat ik dat niet eeuwig wilde blijven doert, meldde ik me aan voor een cursus schilderen. Die was echter vol. Ik was al bijna bij de deur van het cultureel centrum toen de receptioniste me terugriep en zei: 'Er is nog plaats bij de theaterworkshop!' Ik had geen idee wat dat was, maar ik ben het gaan doen en wist meteen: dit is het. Een magisch moment."

## Verhalenverteller

"Schrijven is voor mij levensreddend. Het valt me op dat scheppende kunstenaars – schrijvers, componisten – vaak heel uitgebalanceerde, tevreden en gelukkige mensen zijn. Misschien dat ik net in een niche zit van mensen die het voor elkaar hebben, maar het is echt zo. En dat is omdat wij ons werk uit onszelf kunnen halen. We hebben niemand nodig. En dat gegeven, dat wonder dat je uit niets iets kunt maken, is een enorme rijkdom. Zolang ik pen en papier heb, leef ik."

## Amsterdam

"God, wat ben ik van die stad gaan houden. Ik kwam hier in 1982, samen met Peter Blok. Op de Haarlemmerdijk, hoek Binnen Dommersstraat, kraakten we een pand. Kijk, je kunt het zien vanuit mijn raam. We hadden geen warm water, dus we douchten in Theater Bellevue. Na een renovatie hebben we er nog acht jaar gewoond. Onze kinderen zijn er geboren, dus voor mij is het heilige grond. En dat ik er dan nu weer tegenover woon, ongelooflijk."

## Volgens Robert

"De tweede reeks ben ik nu aan het schrijven. Het accent zal dan niet zo zeer op Robert, maar op zijn vrouw komen te liggen, want aan het eind van de eerste reeks zie je dat zij en dokter Robert een doorstart maken nadat hij in een midlifecrisis terecht was gekomen, bij zijn gezin was weggegaan, iets is begonnen met een andere vrouw en ook weer is teruggekomen. Dat heeft grote gevolgen, maar zij is altijd toeschouwer gebleven, heeft altijd secundair gereageerd op wat hij deed. Ik wil dat zij nu óók een grote ontwikkeling doormaakt."

"Daarmee bedoel ik de arbeiderskinderen van de jaren zestig die uit hun klasse zijn gestapt en zich ontwikkeld hebben. Nederland is een land waar ogenschijnlijk geen klassen bestaan: we zijn geobsedeerd door het idee dat we allemaal gelijk zijn. Daardoor is er geen elite die zich verantwoordelijk voelt voor de samenleving. Jammer, want eigenlijk zou die nieuwe elite zich moeten verenigen, zodat andere mensen zich daaraan kunnen spiegelen, aan op kunnen trekken. *Noblesse oblige*, dat idee."

## De nieuwe elite

"Bij de generatie van mijn kinderen zie je dat overigens wel, die hebben een soort hippie-ideologie, maar dan gekoppeld aan ondernemingszin. Geweldig. Misschien zijn zij wel de nieuwe elite, waren wij slechts een overgangsfase tussen de hippies en het materialisme en hebben zij the *best of both worlds*. Dat zou mooi zijn."

## Ik hou van Holland

"Wat is dat? Ik kijk alleen documentaires. En op dit moment kijk ik überhaupt niets, omdat ik geen prikkels verdraag. Ik heb ook al maanden geen krant meer gelezen."

## Familie

"Mijn eerste grote zaalvoorstelling, in 2000, een ongelooflijk succes. Het gaat over een gezin met volwassen kinderen en aanhang die een weekje doorbrengen in een chalet in Zwitserland omdat ze weten dat hun moeder nog maar een halfjaar te leven heeft. Nou ja goed, en dat loopt dan natuurlijk helemaal anders. Regisseur Aat Ceelen heeft deze nieuwe versie iets veranderd, alle scènes spelen zich nu in het chalet zelf af, waarmee hij het claustrofobische accentueert. Ik moet zeggen: dat werkt heel goed. Alsof het altijd al zo hoorde te zijn."

## Peter Blok

"De vader van mijn kinderen. We zijn elkaars grote liefde. Ik heb 33 jaar met hem geleefd. Maar... het gaat even niet. En we weten gewoon niet hoe dit af gaat lopen. We zijn al zo lang bij elkaar, en vanaf zo'n jonge leeftijd – Peter was negentien – dat we misschien verkleefd zijn geraakt. En misschien moeten we elkaar ook gewoon even de ruimte geven om weer nader tot elkaar te komen. Maar het kan ook zijn dat dit het was."

"Deze breuk voelden we al twee jaar aankomen. Begin dit jaar hebben we uiteindelijk de knoop doorgemaakt, het was onontkoombaar. Wij zijn allebei sterke mensen die niet graag compromissen sluiten met de liefde – wel met elkaar, maar niet met de liefde, daar is die liefde ons te dierbaar voor. Het is alles afgevoerd. Maar we"

"dit eindigt – geen idee. Ik weet het niet, echt niet. Of er een ander is? Ja, ik beval in december van een tweeling, van mijn gitaarleraar. We zijn erg gelukkig."

## Held

"Dat is mijn vriendin Wivineke, die heb ik al sinds de Toneelschool. Ze woont op een oude appeldrogerij in de Middenbeemster, in zo'n hoge kapberg, en achter haar op het erf woont componist Theo Nijland met zijn vriend. In de zomer zaten we daar in de koelte van de walnotenboom te eten en te drinken, verrukkelijk. Wivineke is heel belangrijk voor me. Ze snapt alles, pakt me op en zet me weer in elkaar, als een puzzeltje. Soms denk ik aan vrouwen die zo'n scheiding in hun eentje moeten doen... Verschrikkelijk."

## Inspiratie

"Ik draai de godganse dag muziek. Heel veel Bach, de pianoconcerten en de celloconcerten, het liefst die van



Pablo Casals. Maar ik draai nu ook veel Ray LaMontagne, oh, daar kén ik zo gelukkig van worden... Die ontsluit je gevoelens. Met de *Sad singalong songs* van Anouk lukt dat trouwens ook goed. Dan doe ik de kaarsen aan, lig ik op het kleed met mijn ogen dicht te luisteren en hup, daar komen de tranen. Best lekker, hoor. Of laat ik het zo zeggen: het moet."

## Alleen

"Toen we besloten apart te gaan wonen, was ik als de dood dat ik ergens driehoog-achter terecht zou komen. Dus toen ik via een vriendje, een engel, van dit huisje op de Haarlemmerdijk hoorde, was ik heel, heel blij. Ik moet wennen aan het feit dat ik burenen onder, boven en naast me heb, maar het is hier zo veel levendiger dan in de Watergraafsmeer. Ik haal hier een sapje, ik maak daar een praatje... Dat heb ik echt ontzettend gemist."

## Eten

"Ik leer koken, dat moest, want Peter kookte altijd. Ik heb er geen aanleg voor, maar ik houd vol, want ik wil mensen uit kunnen nodigen. En: ik wil gezond zijn. Vroeger zat ik in een patroon van veel tussendoor snacks. Boterhammetje hier, stukje kaas daar. Dus ik niet meer, ik eet nu

maar drie keer per dag. Ik ben tien kilo afgevallen! Ja, het heeft ook voordelen hoor, scheiden."

## Onmatigheid

"Ik heb mezelf van een trillende, onzekere huismus gebracht tot iemand die tevreden is met zichzelf, maar dat gaat niet via de weg van de gelijkmatigheid. Zo'n stap zetten móet met onmatigheid, met jezelf totaal ergens in storten. En soms verliezen, ja. Ik heb een tijdje drankbuien gehad. Nee, dat is nu niet aan de orde. Weet je wat het mooie is van mijn lichaam? Ze wil mij redden. Ze wil geen koffie, ze wil geen sterkedrank – ze wil alleen maar verse dingen. Alsof ze aanvoelt dat ze mij sterk moet houden. Pas als ik weer helemaal in balans ben, ga ik me wel weer eens goed klem zuipen, want ik ben gek op tequila, maar nu niet."

## Provincialen

"Gisteren liepen hier tien jongens op straat die niet opzij wilden gaan voor fietsers. Dan weet je: dat zijn provin-

**'Ik heb mezelf van een trillende huismus gebracht tot iemand die tevreden is met zichzelf. Zoiets gaat gepaard met onmatigheid'**

cialen. Dus dan zeg ik ook gewoon: 'Jongens, ga eens terug naar de provincie.' En dan worden ze woedend! 'Waarom denk jij dat wij uit de provincie komen,' zeggen ze dan in zo'n dik Noord-Hollands accent. Ze zijn gewoon heel vervelend: overmoedig, luidruchtig, provocerend. En dan die bierfiets... Toen ik in de Watergraafsmeer woonde, wist ik niet eens dat de bierfiets bestond! Ik zou nóóit in de provincie kunnen wonen. En wat mij betreft hoeft de provincie ook niet naar Amsterdam te komen."

## Droom

"Ik droom van een huis met een bad en een open haard en een grote keuken, een huis met hopelijk iets meer comfort dan hier, een huis waar veel energie is, waar mensen elkaar inspireren. En dan het liefst op de Bloemgracht, met die feërieke sfeer van de herfst in Amsterdam. Dan kan mijn nieuwe leven écht beginnen."

## Maarten v.d. Biggelaar

"Die maakt hamburgers met het spek van Brandt & Levie? Jiri Brandt is mijn schoonzoon, die leert mij koken. Goede keuze dus, van die Biggelaar."

**Familie, 24 tot en met 29 september, Stadsschouwburg Amsterdam**